

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész óvre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czímezendők. A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A vetőmag csiráztatásáról és csiraképességéről. — A növények táplálkozásáról. R. J. — Az ojtóvesszőkről. Angyal Dezső. — Egyleti mozgalmak: Vál. ül. 1885. január 12-ről. — Egyveleg: Személyi hírek. Mezőgazdasági jelentés. Meghívás. Értesítés. Száj- és körömfájás. Szállítási kedvezmények. Január havi meteorológiai észleletek — Üzleti heti szemle. — Piaci árak, — Hirdetések.

A vetőmag csiráztatásáról és csiraképességéről.

A vetőmag csiraképességét csiráztató segélyével tudjuk meg. Minden csiráztató lényege abban áll, hogy benne a magvak nedvesen tartatnak (nem vízben, hanem csak nedvesen) a mely czélra destillált vizet szoktak használni. Rendesen cserépedényből (Nobbe) áll a csiráztató, vagy legalább az képezi annak lényeges részét (Stainer), — de lehet csiráztatni, és pedig éppen olyan jól, nedvesen tartott itatáspapírban, vagy flanelben is.

A szoba, a melyben a csiráztatás folyik, lehetőleg egyenlő fokon (18—20° C.) álló hőmérsékkel kell hogy bírjon.

Mielőtt a magvakat csiráztatóba helyeznénk, előbb 6—12 óráig keresztül destillált vízbe kell azokat áztatni, mely idő alatt azok legnagyobb része megdagad, és csak azután kell a csiráztatóba elhelyezni. Rendesen 200 (nagyobb magvagnál, pl. bab, borsó 100) ép magvat szoktak venni ezen czélra, s e szám mint kerek szám arra is igen alkalmas, hogy a perczentet könnyen kiszámíthassuk.

Különböző magvak különböző idő után indulnak csirázásnak, s ehhez képest a szabályszerű csiráztatási idő:

- 10 nap a gabonafélékre, herfélékre, repczére, káposztafélékre, lenre nézve;
- 14 „ a takarmány- és czukorrépara, komocsinra, angol-, olasz- és francia perjére nézve;
- 21 „ a füvekre nézve, az előbb említett füvek kivételével;
- 28 „ a mezei és sovány perjére, tülevelű fákra, nyir- és égerfára stb. nézve.

Ezen idő alatt naponta fel kell jegyezni a csirázott szemek számát, a megpenészedett szemeket pedig el kell dobni. A csirázási idő lejártá után összeszámítjuk a csirázottakat, s herféléknél még hozzáadjuk a nem csirázott, de meg sem dagadt magvak egy harmadát, (a mely mag megdagad, de a szabályszerű idő alatt csirázásnak nem indul, az már egyáltalában nem fog csirázni); és így készen vagyunk a csirázási százalékkal.

Nevezetes dolog, hogy különböző magvak nagyon is különböző csirázási százalékokat adnak mint normalet. Így pl. a sovány perjénél a legjobb magból sem csirázik több 30—35% nál, s a gyengébb magvából pedig csak 4—5%, — míg ellenkezőleg a búzánál, rozsánál, kölesnél csak alig egy-két mag szokott nem csirázni. Ha tehát valaki megakarja itélni valamely magnak csirázási értékét, úgy előbb ismernie kell azon tapasztalatokat, a melyek a különböző magvak csirázásánál szereztek.

A fontosabb gazdasági vetőmagvak átlagos csiraképességét következőkben adom:

A mag neve:	100 mag közül csirázik
Buza (<i>Triticum vulgare</i>)	95
Rozs (<i>Secale Cereale</i>)	89
Árpa (<i>Hordeum vulgare</i>)	88
Zab (<i>Avena sativa</i>)	76
Tengeri v. kukoricza (<i>Zea Mays</i>)	75
Köles (<i>Panicum miliaceum</i>)	91
Pohánka v. hajdina (<i>Polygonum Fagopyrum</i>)	69
Stájer vagy vörös löhero (<i>Trifolium pratense</i>)	83
Korcs vagy svéd „ („ hybridum)	63
Fehér v. gyökerező „ („ repens)	66
Bibor „ („ incarnatum)	67
Luczerna (<i>Medicago sativa</i>)	81
Komlós csigacsó (<i>Medicago lupulina</i>)	66

A mag neve:	100 mag közül csirázik
Nyul-szapuka (<i>Anthyllis Vulneraria</i>)	63
Baltaczim (<i>Onobrychis sativa</i>)	54
Vérfejfű v. csabafű (<i>Poterium Sanguisorba</i>)	34
Szarvas kerep (<i>Lotus corniculatus</i>)	54
Szeradella (<i>Ornithopus sativus</i>)	64
Csibehur (<i>Spergula arvensis</i>)	85
Bükköny (<i>Vicia sativa</i>)	96
Borsó (<i>Pisum sativum</i>)	91
Muhar (<i>Setaria germanica</i>)	63
Komócsin (<i>Phleum pratense</i>)	83
Angol perje (<i>Lolium perenne</i>)	72
Olasz „ („ <i>italicum</i>)	53
Francia perje (<i>Arrhenatherum v. Avena elatior</i>)	49
Sárga v. uri zabfű (<i>Avena flavescens</i>)	11
Magas v. mezei csenkesz (<i>Festuca elatior v. pratensis</i>)	36
Piros „ („ <i>rubra</i>)	25
Kemény „ („ <i>duriuscula</i>)	27
Juh „ („ <i>ovina</i>)	24
Mezei perje (<i>Poa pratensis</i>)	16
Sovány „ („ <i>trivialis</i>)	11
Csomós ebir (<i>Dactylis glomerata</i>)	31
Ebfark v. taréjos czinczor (<i>Cynosurus cristatus</i>)	38
Pelyhes czirók (<i>Holcus lanatus</i>)	22
Mezei ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>)	8
Tarackos tippán (<i>Agrostis alba v. stolonifera</i>)	16
Szagos borjupázsit (<i>Anthoxanthum odoratum</i>)	18
Gyepes nápicz (<i>Aira caespitosa</i>)	14
Árva rozsnok (<i>Bromus inermis</i>)	71
Puha „ (<i>Bromus mollis</i>)	70
Czirók (<i>Sorghum vulgare</i>)	79
Takarmány- és czukorrépa (<i>Beta vulgaris</i>)	68
Takarmány- és czukorrépa csirák száma 100 gomoly (magcsoport) után	167
Tarló- és káposztarépa (<i>Brassica Rapa és Napus rapifera</i>)	85
Repcze (<i>Brassica Rapa és Napus oleifera</i>)	91
Gomborka (<i>Camelina sativa</i>)	92
Len (<i>Linum usitatissimum</i>)	73
Kender (<i>Cannabis sativa</i>)	81
Mák (<i>Papaver somniferum</i>)	78
Dohány (<i>Nicotiana Tabacum</i>)	38

Fentebb az is volt mondva, hogy nem minden mag egyenlő idő alatt csirázik, mihez képest a magvak féleségei szerint is különböző ideig tartatnak azok a csiráztatóban. Hogy mely magvak mennyi idő alatt szoktak közönségesen csirázni, azt nehányféle magra vonatkozólag részletesen a következőkben adom:

A mag neve:	a csirázás kezdődik	a nagyobb rész csirázott
Buza (<i>Triticum vulgare</i>)	1 napon	3 napon
Rozs (<i>Secale Cereale</i>)	1 „	3 „
Árpa (<i>Hordeum vulgare</i>)	1—2 „	3—4 „
Zab (<i>Avena sativa</i>)	1—2 „	5—6 „

A mag neve:	a csirázás kezdődik	a nagyobb rész csirázott
Tengeri v. kukoricza (<i>Zea Mays</i>)	3 napon	4—5 napon
Stájer v. vörös lóhere (<i>Trifolium pratense</i>)	1/2 „	2—3 „
Korcs v. svéd lóhere (<i>Trifolium hybridum</i>)	1/2 „	2—3 „
Fehér v. gyökerczö lóhere (<i>Trifolium repens</i>)	1/2 „	2—3 „
Luczerna (<i>Medicago sativa</i>)	1/2 „	2—3 „
Komlos csigacső (<i>Medicago lupulina</i>)	1/2 „	2—3 „
Nyul-szapuka (<i>Anthyllis Vulneraria</i>)	1 „	2—3 „
Baltaczim (<i>Onobrychis sativa</i>)	3 „	6—7 „
Vérfejfű v. csabafű (<i>Poterium Sanguisorba</i>)	3 „	4—5 „
Szarvas kerep (<i>Lotus corniculatus</i>)	2—3 „	5—6 „
Szeradella (<i>Ornithopus sativus</i>)	3 „	5—6 „
Csibehur (<i>Spergula arvensis</i>)	2 „	3 „
Bükköny (<i>Vicia sativa</i>)	1 „	3 „
Borsó (<i>Pisum sativum</i>)	1—2 „	3—4 „
Komócsin (<i>Phleum pratense</i>)	2—3 „	4 „
Angol perje (<i>Lolium perenne</i>)	3 „	5 „
Olasz perje (<i>Lolium italicum</i>)	3 „	6 „
Francia perje (<i>Arrhenatherum</i> vagy <i>Avena elatior</i>)	3—4 „	5—6 „
Sárga v. uri zabfű (<i>Avena flavescens</i>)	5—6 „	7—9 „
Magas v. mezei csenkesz (<i>Festuca elatior v. pratensis</i>)	3—4 „	5—6 „
Piros csenkesz (<i>Festuca rubra</i>)	4—5 „	7—8 „
Juh csenkesz (<i>Festuca ovina</i>)	4—5 „	7—8 „
Mezei perje (<i>Poa pratensis</i>)	5—6 „	7—8 „
Sovány perje (<i>Poa trivialis</i>)	5—6 „	7—8 „
Csomós ebir (<i>Dactylis glomerata</i>)	5 „	7—8 „
Ebfark v. taréjos czinczor (<i>Cynosurus cristatus</i>)	5 „	7—8 „
Pelyhes czirók (<i>Holcus lanatus</i>)	4—5 „	6—7 „
Mezei ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>)	4—5 „	7—8 „
Tarackos tippán (<i>Agrostis alba v. stolonifera</i>)	4—6 „	6—8 „
Szagos borjupázsit (<i>Anthoxanthum odoratum</i>)	5—6 „	7—9 „
Takarmány- és czukorrépa (<i>Beta vulgaris</i>)	3—4 „	6—7 „
Tarló- és káposztarépa (<i>Brassica Rapa és Napus rapifera</i>)	1/2 „	2—3 „
Repcze (<i>Brassica Rapa és Napus oleifera</i>)	1/2 „	2—3 „
Gomborka (<i>Camelina sativa</i>)	1 „	3 „
Len (<i>Linum usitatissimum</i>)	1—2 „	4—5 „
Mák (<i>Papaver somniferum</i>)	1—2 „	3—4 „

A növények táplálkozásáról.

A földmivélés mestersége bizonyos gyakorlatokból és műveletekből áll, melyek a természet legsikeresebb működésének megfigyeléséből és utánzásából fokozatosan fejlődtek, vagy a melyekre véletlenségből bukkantak rá.

Szorosan véve, a földmivélés gyakorlata és elmélete egyidejű, s a legrégebb időktől fogva fejlődött együtt.

A mi elődeinknek is pl. a kik a földet ásták, beültették, öntözték, mindig megvoltak termelési eljárásaikra nézve a kelendő indokai.

Természetesen, hogy időről-időre — a mint tapasztalatokat szereztek és gyűjtöttek maguknak — mindig nagyobb körültekintéssel, elővigyázattal s gondossággal hajtották az egyes műveleteket végre; mindinkább hatalmukba kerítették a természet erőit, s kizsákmányolták a saját anyagi céljuk elérésére; szóval mindinkább nagyobb eredményt sikerült nekik elérni — a termelés mezején.

Ezt mutatják a kínaiak, görögök s rómaiak hátrahagyott munkái s egyes építkezései (pl. vízvezetékek).

A tények azt bizonyítják, hogy a kik nagy hasznot értek el a mezőgazdálkodásban, azok nem csupán technikai végrehajtó ügyességgel bírtak, hanem gondolkozó fők, jó tervelők és ügyes üzletemberek is rendszeren.

Az oly mezőgazda, a kinek nincs elegendő ismerete, elmélete (tudománya) saját szakmájában, az hasonlít az egy kaptafával dolgozó csizmadiához, vagy az ügyefogyott prokátorhoz; látköre szűk, nem tud magán segíteni s jobban fél a balsikertől, inkább ki van téve az időjárás esélyeinek s jobban rá van szorulva — az ég segedelmére!

S viszont mentől előrehaladottabb és teljesebb a mezőgazda elmélete, feltéve, hogy a többi képességek egyenlők, annál sikeresebben fog gazdálkodni.

A mezőgazdaság haladása az elmélet és gyakorlat közös műve. Sok részében nagy előhaladást mutat fel az utolsó század, kiválólag a gazdasági eszközök s gépek tökélesbitése, a növények (s állatok) nemesbitése által stb.

Nem vitatható, hogy az elmélet (a tudományos kísérletek) mindig kezére járt a gyakorlatnak s hogy a mezőgazd. tudományoknak haladása egyuttal nagy lendületet adott a gyakorlati mezőgazdaságnak is s hogy roppant nagy hasznot hozott a gazda a tudomány előhaladásából. (Példa rá különösen a külföld.)

A gyakorlat és tudomány elválaszthatlanok egymástól úgy, mint az ember a földtől s egymásra vannak utalva, mint pl. a növény s állatvilág.

Hogy a tudomány és a mesterség, az elmélet és a gyakorlat egymással ellentétben állnának, egymásba ütköznének — mesebeszéd — merő tévedés.

Teljes összhangzásban vannak azok, a mint voltak is mindenkor, s kell hogy legyenek mindig!

Ha látszólagosan ellentétben állanak, vagy ellenmondásban jönnek, szükségkép valami tévedés vagy félzségség rejlik abban.

Vegyünk egy példát.

Ha egy gép pl. a gyakorlatban hasznavehellenek bizonyult: az elméletileg is tökéletlen; mert éppen a munkára való képtelensége bizonyítja, hogy az elméletben hiba rejtett. (Johnson.)

A gyakorlat tehát mindenkor az elmélet tüzköve. S az elmélet ad eszközt, módot, tanácsot a kérdések s sokoldalú teendők gyakorlati megoldásához, kiviteléhez.

Nézzük az újabbkori építészeti remekműveit s nem tudjuk, hogy melyiket bámuljuk jobban, a kivívót-e vagy a tervezőt? az építész e, vagy a mérnöki tudományt?

A mezőgazdaságban a gyakorlat a tudománnyal nem haladott mindig párhuzamosan (s kivált nálunk még sok van hátra) mivel a természettani tudomány is fejletlen volt — nem voltak eszközök hozzá. Ezeket előbb feltalálni kelle, hogy megérthessük a növények táplálkozását, hogy beláthassunk a talaj titkos rétegeibe s felfoghassuk egész tisztán a trágyázás több oldalú gyakorlati hatását, hogy ismerjük meg az anyagok körforgását a természetben, az erőket, melyek az anyagot mozgásba hozzák, melyek annak életet adnak, az anyag változásait, életforrását s elpusztulásának származékait, az azokban rejlő kincs et s az azokból eredő gyakorlati nagy hasznot a földművelésre!

Ne gondoljuk, hogy csupán a föld táplálja a növényt. A növények nevedéséhez is mindenekelőtt levegő, melegség és nedvesség kívánatik meg; később a mint önálló lesz a növény és saját szerveivel keresi meg s veszi fel a táplálékot, világosságra s bizonyos földnömű (ásványi) anyagokra pl. mész, vas, kén, kova, konyhasó, csontföld (vilsavas mész), hamu, gipsz, magnezia, is lesz szüksége, hogy erőteljes s tökéletes szervezetű legyen s így jó magot (gyümölcsöt), levelet, szárat vagy gyökeret szolgáltatson.

Kisérjük csak figyelemmel a csirázó magot. A természet már előre gondoskodott a gyenge palántáról (csemenővénnyről) s ellátta a csirát a magban könnyen oldódó táplálékkal. Minden jó mag belsejében feltaláljuk azt. De a csira csak úgy kel életre, ha levegőt kap, ha melegség éri s nedvesség jut hozzá és a tápanyag is (olaj, keményítő = liszt stb.) csak e körülmények között megy át változáson s lesz folyóssá. Ez első tápanyagból képződik a magból kibuvó növénynek első kis levele s gyenge viszonylag hosszú gyökerecskéje; melyek által később ön maga is képes lesz életét fentartani, ha a földben gyökerei vizes oldalra talál. Száraz föld tehát nem képes táplálni a növényt, bármennyi tápanyag legyen is benne; — ezért szokták a veteményes ágyakat öntözni. Szintugy s o vány földben, melyben kevés a gyökerek által felvehető oldott tápanyag, rosszul fejlődik, lassan nő a vetés, de annál jobban a trágyás, televényes földben.

Ama víztáplolat, melyet a növény a talajból felszív finom gyökérszálaival, likacsain keresztül feljut annak egész a szárhegyéig s a levelekben átváltozik a növény részeivé. Magának a növénynek kell tehát feldolgoznia a föld eléghető s el nem éghető (hamu) alkotórészeit. Így változik át a trágyává (porrá) lett, elemeire szétesett előbbi termés vagy terméshulla-

dék : ismét növényi anyaggá : szerves testté ! Így lesz a föld anyaga testünké — előbb növényé kell neki változnia.

Hogy azonban a levelek eme nagyszerű átváltozását az anyagoknak eszközölhessék : okvetlenül világosságra (a fény behatására) van szükségük. Csak a gombák tenyészhetnek sötétben. Innét van az, hogy az árnyékban nőtt fű, vagy egyéb növény nem lesz üde zöld színű s előbb-utóbb elsatnyul, akár milyen gazdag is különben a talaj alatta.

A növény fejlődésének eme nélkülözhetlen kellékeit ismerve, oda kell egész erővel törekednie a gazdának — ki kitűnő minőségben nagy termést akar elérni — hogy az egész tenyészidő alatt a növény ama feltételeket kedvező arányban megkaphassa. E törekvésből áll az ő munkája a vetéstől kezdve az aratásig. Ki nem törődik azzal jut-e elég melegség az ő földjére, kap-e elég nedvességet, világosságot a növény rajta stb. az nem termel öntudatosan s elég sikerrel : az nem jó gazda. Vagy nem tudja, hogy miből táplálkozik a növény, vagy — megelégszik bárminő terméssel — ez esetben pedig nem lehet oka panaszra a föld mostohaóságát illetőleg, mert ő nem tette meg, a mit megtennie kellett volna.

A természet nem tagadja meg szolgálatát, közreműködik velünk, mindenütt ott van, a hol rá szükségünk van : a légkörben, a vízben, a talajban — erői megkészítették a föld ágyát, évezredek óta porladoznak a sziklák s hordják a föld mélyéből fakadó vizek a kavicsot, homokot, iszapot stb. csak rajtunk áll a sor, hogy a közös munka gyümölcsöző legyen ; hogy a mező kalászos s a rét virágos legyen. Szakértelemmel felfegyverkezve fogjunk munkáinkhoz, a mely részletezve abban áll : hogy utat nyissunk a levegő, nedvesség s meleg behatásának a talajba s őrizzük azokat lehetőleg meg a fejlődő növény számára belterjes mivélés által ; szóval aknázzuk ki a nap s a légtenger jótéményeit s háritsuk el minden rendelkezésünkre álló kipróbált eszközökkel azon akadályokat, melyek bennünket kitűzött célunktól eltérítenek.

Ebben áll a földmivélés logikája. E néhány szóval kifejezhetjük a növény életének folyamatát s meghatározhatjuk a jó gazda teendőit.

Oda hassunk, hogy a talaj mindig tárház legyen a tápanyagoknak, jól szellőzzék, a trágya benne rendesen elkorhadjon, a nedvességet jól felvegye, visszatartsa, szóval szabályozni legyünk képesek vízjáróságát, nedvtartalmát, könnyen átmelegedjék s éppen át erősen ki ne hűljjön. Ebben áll a talajmivélés alapelvei.

R. J.

Az ojtóvesszőkről.

Itt van az ojtóvesszők szedésének a főideje, méltó tehát, hogy e tárggyal behatóbban foglalkozzunk és a tapasztalás által sokszor igazolt szabályokat megismerjük, illetőleg emlénkünkben feljuttatjuk. Egyszerű, de következményeiben mégis

igen nagy horderővel bíró kertészeti teendő ez ; mivel nagy részben az ojtóvesszőktől függ munkánk jövőendő sikere.

Az ojtóvesszők szedésénél a következőket tartasuk szem előtt :

1. Ojtóvesszőkül mindenkor a fa fő- és mellékágainak jól kifejlődött egy éves vesszőit kell szedni és csak egyes kivételes esetekben engedhető meg vízajtásokat, vagy pedig idősebb galyakat e célra felhasználni, t. i. akkor, ha egy becses fajtáról más vesszőt nem nyerhetünk ; de ezt ha csak lehet mindenkor kerüljük el.

2. Az ojtóvesszők szedését akkor kell végezni, midőn a fákban a nedvforgás tökéletesen szünetel. E szabály alól csak a nyári barackok, szilvák és cseresznyéknél tesznek némelyek kivételt azt állítva : ha akkor szedetnek ezekről az ojtóvesszők, midőn a rügyek duzzadni kezdenek, sikeresebb az ojtás ; de ez még bebizonyítva nincs, és így szabálynak el nem fogadható.

3. Ojtóvesszők szedésére mindenkor napos, enyhe időt válasszunk és sohasem olyant, a midőn fagyos zuzmara ül a fákban. Ha száraz hideg időben kellene e munkát végeznünk, úgy jó vastag keztyűben tegyük azt, nehogy a kéz melegétől a vesszők hirtelen felolvadjanak és veszélyes fagyfoltok támadjanak rajtuk.

4. Ojtóvesszőket mindenkor oly fákról kell szedni, melyek épek, egészségesek és termékenyek ; mert az illető fa jó vagy rossz tulajdonai az ojtóvesszővel átplántáltatnak az utódokra is.

5. Faiskolai növendék-fákról, melyek ojtóvesszői különben egészséges, termékeny fáról vétettek és csak fiatalságuk miatt nem teremnek, ojtóvesszőket mindenkor lehet szedni.

6. Az ojtóvesszők tökéletesen ki legyenek érve, mivégből a fák déli részéről kell azokat első sorban is szedni ; arra ügyelve még, hogy e vesszőkön a rügyek egyenesen felfelé álljanak ; mert mennél függélyesebben áll a rügy, annál egyenebb hajtást fog adni és mentől jobban elálló, annál görbébb leendő az, melyből aztán kifogástalan egyenességű fa nem igen lesz nevelhető.

7. A megszedett ojtóvesszők közül az egyes fajtákat kösük össze füzvesszővel és lássuk el jegytáblácskával, melyre annak nevét pontosan feljegyeztük. Ismeretlen nevű fákról, vagy olyanokról, melyek holmi lokális névvel bírnak, nemkülönben ha a fajta valódisága iránt kételyeink volna : nem kell ojtóvesszőket szedni, mert ezek utóbb sok kellemetlenségnek lehetnek okozói.

8. Az ojtóvesszőket, főleg ha azokat a tél utolján szedjük, hagyjuk 2—3 napig a borházban vagy valamely más fagymentes helyen heverni, hogy azok metszlapjai beszáradjanak ; így sokkal tovább maradnak használható állapotban, mintha mindjárt elvermeltetnek, a midőn — különösen melegebb helyen — hamar forranyt képezve, kihajtanak és elromlanak.

9. Az ojtóvesszők eltartására legjobb valamely falnak vagy kerítésnek éjszaki része, a hol egy rézsutos szélű barázdát készítünk, melybe az ojtóvesszőket csomónként bele rakjuk és mindegyik mellé egy 20 cm. hosszú jelfát tűzünk, melyre az illető fajta nevét feljegyeztük, hogy használatkor könnyen

megtalálhassuk, másrészt ismét, hogy ezáltal egyes fajták összekeveredését is némileg megakadályozzuk. Midőn így elhelyeztük az ojtóvesszőket, befedjük azokat háromnegyed résznyire porhanyó és nyirkos földdel, hol azok sokszor május hó végéig is használható állapotban maradnak.

Vannak egyes kiváló gyümölcsészek, mint pl. Baltet, kik a szabad föld helyett a pinczét ajánlják az ojtóvesszők eltartására; tapasztalásom szerint azonban ott sokkal hamarabb érneti veszély őket, mint valamely északi fal árnyában. Pinczébe tehát csakis akkor és addig ajánlanám elhelyezni, a midőn és a meddig a szabad földhez hozzá nem férhetünk.

(Magyar Kertész.)

Angyal Dezső.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1885. január hó 12-én.

Tartott Szabó József alelnök elnöklete alatt, jelen voltak: Bárd Jósika Sámuel alelnök, gróf Schweinitz Gyula, Sigmond Dezső, dr. Berde Áron, Nagy Lajos, Tauffer Ferencz, Filep István, Szentgyörgyi Lajos, Tóth Zsigmond, Reich Albert, dr. Hintz György, e. pénztárnok és Gamauf Vilmos, e. titkár.

1. A december 9-iki ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mainak hitelesítésére Nagy Lajos, Szentgyörgyi Lajos és Tauffer Ferencz tagtársak kéretnek fel.

2. Tauffer Ferencz tekintettel azon sulyos csapásra, mely egyletünk első alelnökét boldogult édes anyjának elhalálása által érte, indítványozza, hogy az igazgató választmány őszinte és meleg részvételének jelen jegyzőkönyvében adjon kifejezést — egyhangulag elfogadotván ezennel teljesítettik.

3. Tauffer Ferencz örömeinek adván kifejezést, hogy az egylet egyik érdemes alelnöke első sorban mint ilyen legmagasabb kitüntetést nyert, ezt nemcsak jegyzőkönyvileg megörökíteni kívánja, de egyszersmint felkérendőnek véli a főispán ur ő méltóságát, hogy a rendjelfeltűzést a közelebbi egyleti közgyűlés alkalmával a lehető legnagyobb ünnepélyességgel teljesíteni sziveskedjék — igazgató választmány, midőn a báró Bánffy Ádámot ért kitüntetésben örömmel látja a mezőgazdasági érdemeknek legfelsőbb helyen is méltányolt elismerését, az indítvány második részéhez is egyhangulag hozzájárul és a főispán urat ez értelemben megkeresni fogja.

6. Klimes Károly ó-tordosi lakos egyletünknek évdijas tagjai közé lépni óhajt — örömmel fogadotván, a kötelezvény aláírás végett kiküldendő lesz.

7., 8. és 9. Gróf Béli Ákos, Hantz Pál és Vörös Sándor tagsági kötelezvényeiket további 6 évre megújítják — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvényeik a pénztárhoz tételnek át.

10. Gámán nyomda számlája 41 frt 5 kr. értékben külföldi nyomtatványokról — utalványozva lett.

11. A Gámán nyomdával a lap 1885-iki kiadása iránt kötött szerződés bemutatotván — levéltárra helyeztetik.

12. Enyedi vinczellér-képezde az ösztöndíjak kezelteése iránt újabb kérdést tesz — miután az ösztöndíjak kezelését Enyed polgármestere továbbra is elvállalni szives volt, egyéb intézkedésnek szüksége ezúttal fenn nem forog.

13. Gróf Schweinitz Gyula jelenti, hogy a kulturatlaszunkhoz szükséges 50 drb térkép vázlatot a bécsi katona földrajzi intézet 20—25 frtért meg fogja készíteni és egyszersmint késznek nyilatkozik e vázlatok feldolgozását vezetni — örvendetes tudomásul szolgálván, a buzgó tagtárs urnak előre is köszönetet szavaztatott.

14. Gróf Schweinitz Gyula indítványozza, hogy a földmívelési ministeriumtól termelési kísérletek végett Victoria borsó és Tányérlencse díjtalan megküldése kéressék — egyhangulag elfogadotván.

15. Ministerium 60456. sz. a. harmadizben sürgeti meg a termelésre ajánlatos gyümölcsfajok névsorának felterjesztését — a magas átirat érkezése előtt egy nappal felküldve lett.

16. Ministerium 57510. sz. a. a lokomobil és cseplőgépezetők tanfolyamáról értesít — lapban közölve lett.

17. Ministerium 60554. sz. a. egyletünk 1884. évi működéséről a szokásos adatokat bekéri — számszárás után felterjesztetni fog.

18. Bécsi gazd. egylet a komló-ügyben ismételtén választást kér — a ministeriumhoz újabb felterjesztés mellett a két komlótermelő egylet és a felelettel adós közgazdasági előadó urak meg fognak sürgettetni.

19—22. E. titkár a komlótermelés ügyében négy megyéből érkezett átiratokat bemutatja — tudomásul szolgálnak.

23. Gazdasági lapok előfizetési felhívása — már korábban teljesítve lett.

24. Szövetségbe lépett gazdasági egyletek végrehajtó bizottsága a hitelszövetkezetek ügyében szerkesztett munkálatait küldi be — véleményezésre dr. Berde Áron tagtárshoz tételnek át.

25. Jász-nany-kun-szolnokmegyei gazd. egylet 1879—1883-iki évkönyve és

26. Bartók Béla emlékirata a gazdasági szakoktatásról — köszönettel fogadottnak.

27. Szávoszt Alfons közvetlenül Angliából hozatandó vetőárpa megrendelési előjegyzésére szólítja fel az érdeklődő tagokat — kérdés teendő előzetesen a hozzávetőleges ár iránt.

28. Országos kiállítási bizottság collectív bortárlatunkra 30 m² tért utalványoz — köszönettel fogadotván a 180 frtnyi térdij első részlete felküldetett.

29. Erdélyrészi méhész-egylet elnöksége a bejelentései alapján reá kirótt 214 frt 20 krt sérelmesnek találván, kinyilatkoztatja, hogy azon esetben, ha díjmentesen nem járulhatnak az országos érdekű ügyhez, vagy mindannyian visszalépnek, vagy az országos méhész-egylet kiállításához csatlakoznak — mindenekelőtt constatáltatván, hogy egyletünk már múlt évi január 29-iki bizottsági üléséből a költségek teljes felsorolásával kérte fel ugy saját szakosztályait, mint t. társégeit — köztük a t. méhész-egyletet is — a részvétel és csatlakozás iránti nyilatkozattételre, mire a t. méhész-egylet február 3-iki üléséből 16 m² tért fenntartatni kívánt és csatlakozását kijelentette; továbbá martius 27-iki ülésünkből kelt felhívásunkat, melyben a költségek a legapróbb részletekig felszámítva vannak, nemcsak magáévé tette, hanem 21-ik kebli száma alatt a mé-

hészeti alosztályra vonatkozó részt teljertalmulag saját tagjai részére nyomtatásban kiadta és azoknak hivatalosan megküldötte; végre december 19-én a nyomtatványhoz mellékelt bejelentési lapokon tagjai nevében 11.00 m² tért bejelentett; — mindezeknél fogva igazgató válaszmány a t. méhész-egylet sérelmét alaptalannak és a kiállítási kötelezettséget úgy erkölcsileg, mint anyagilag teljesen fennállónak találja. Miután azonban az ügyet válaszmány a lehető legméltányosabban óhajtja elintézni, fel fogja kérni a t. méhész-egyletet, hogy a költségnek egy bizonyos hányadát a kiállítókra kivétvén, a fennmaradó összeget két, esetleg három év alatt, tehát 1885. és 1886., esetleg 1887. végéig egyenlő részletekben törleszteni sziveskedjék.

30. Országos bizottság 4395. sz. a. I. csoportbeli tárgyaiknak biztosítási értékét sürgösen bejelenteni kéri — az elfoglalt tér, diszítés és tárgyak arányában 5500 frttal fog bejelenteni.

31. Országos bizottság ad 1865. sz. a. bejelentési részletes adatainknak 8 nap alatti mulhatlan felterjesztését kívánja — miután sok bejelentő még hátralétben van, február hó 15-ig terjedő időhaladék fog kéretni. Egyszersmint a kiállítók számbavételére és sikeres megsürgetésére alelnök báró Jósika Sámuel elnökle alatt dr. Berde Áron, gróf Schweinitz Gyula, Sigmund Dezső, Tóth Zsigmond és a titkár személyeikben szükebb bizottság küldetik ki.

Hitelesítik:

Nagy Lajos,
Szentgyörgyi Lajos,
Tauffer Ferencz.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— Személyi hírek. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister által az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbizattak: Alsófehérmegye nagy-enyedi járására nézve Vincze Miksa, diódi lakos; Szebenmegye szelistyeyi járására nézve Michel Béla, szelistyeyi lakos; szerdahelyi járására nézve Langhammer Viktor, szerdahelyi lakos; ujegyházi járására nézve Sander György, alczinai lakos.

* * *

— A mezőgazdasági állapotról a földmivelési ministeriumhoz beérkezett jelentések szerint, az utóbbi száraz fagyos időjárás a vetésekre, főleg pedig a repczére káros hatással volt, melynek mérvét azonban még most nem lehet megállapítani; legkevésbé szenvedtek a vetések a duna túl és az alföld északi részén. Takarmányhiány miatt országszerte panaszkodnak. Az állategészségügyi állapot, eltekintve a juhok közt itt-ott fellépett metelytől és a takarmány rosz műsége által helyenkint előidézett megbetegedési esetektől, eléggé megnyugtató.

* * *

— Meghívás. Az 1885-iki budapesti országos általános kiállítás Kolozsvár kerületi bizottsága 1885. február hó 15-én délelőtt 11 órakor Kolozsvárt a városház nagy ter-

mében közgyűlést tart, melyre czimedet, mint ezen bizottságnak egyik érdemes tagját ezennel tiszteletteljesen meghívjuk.

A napirend a következő:

1. Jelentés a kiállítási iroda működéséről 1884. april hó 15-étől — 1885. február hó 15-ig.
2. Jelentés a kerületben történt bejelentések mai állásáról, helyi bizottságok szerint kimutatva.
3. Jelentés az erdélyi gazdasági egylet gyűjteményes kiállításáról.
4. Országos bizottság válasza a kerületi biztosok felállítása iránt tett felterjesztésre.
5. Jelentés és intézkedés a helyi bizottságoknál eszközöndő előbirálat ügyében.
6. Jelentés és intézkedés az általános jury szabályzat 3-ik czikke ügyében.
7. Tagok előterjesztései vagy indítványai, melyek előzetesen az elnökséghez írásban adandók be.

Kolozsvárt, 1885. február hó 5-én.

Gróf Eszterházy Kálmán, Gamauf Vilmos,
elnök. jegyző.

* * *

— Értesítés. Az országos kiállítási bizottság több egyesület és tenyésztő kívánságára a f. évi május 1-10-ig tartandó országos baromfi kiállítás bejelentési határidejét folyó évi april 6-ig meghosszabbította. Felhívjuk mindazon tenyésztőket, kiknek szándékuk van kiállítani, bejelentéseiket az országos bizottsághoz (Budapest Városliget) a fenti határidőig mulhatlanul beküldeni sziveskedjenek. Óhajtandó volna, ha t. tenyésztők a hazai baromfit mutatnák a kellő számmal, mert az eddigi kiállítások azt bizonyítják, hogy az mindig mellözve volt. Bejelentési lapokkal az országos bizottság Budapesten, valamint az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala, készséggel szolgál.

* * *

— Száj- és köröm fájást írja le Pongrácz Béla a Gazd. Lapok 5. számában. E betegség — bár ritkán kívánja megáldozatát — gyors terjedése folytán veszélyesnek mondható, a mennyiben rövid időn egész nyáját beteggé tehet. Háziállataink — kivéve a ló, melynél csak szájfájás fordul elő — mindkét nemű járvány iránt fogékonysággal bírnak. A járvány eredete ismeretlen, hozzánk többnyire behurczoltatik s azért nem ajánlható eléggé a kellő óvatosság az állatok beszerzésénél.

A szájfájás tünetei s lefolyása különben a következő. Az állat bágyadt, étvágytalan s nagymérvű láz lepi el. A szájtakhártya, a szarvasmarhánál kivált a fényszáj is, lónál az orrüreg nagymérvű gyuladást mutat és dagadt. A daganat az állatot nyelésében gátolja, miért is a gyomor felé utjában elzárt nyál sűrűn rakódik a szájra, majd pedig mint nyúlós nyák csurog le a szájszéleken. A daganaton eleinte áttetsző, később zavaros genyes nedvet tartalmazó hólyagok vetődnek ki, melyek pár nap mulva felfakadva fájdalmas sebhelyekké válnak. Az állat ezzel a bajon átesettnek mondható, mert az említett sebhelyek behegedtével meggyógyult s csupán csak a nagymérvű megfogyatkozás emlékeztet betegségre.

A betegség két hétnél ritkán hosszabb tartamu, s ha igen, úgy kimenete több mint valószínű, az állat elhullásával végződik, mert a hólyagképződmények az emésztő csatornát, vagy épen a gyomrot lepték el.

Gyógyszerül két %-os karbolsav vagy salicilsavat szoktak használni, öblögetve ezekkel az állat száját. Sokan még a kék gáliczot is alkalmazzák, de kevesebb eredménnyel.

A körömfájás tünetei lényegében ugyanazok, mint a szájfájásé, csakhogy hosszabb lefolyásuak. Veszélyessé akkor válik, ha a megtámadott husfal gennyedésbe megy, vagy ha megüszkösödik. Gyógyszerül a fentiek alkalmazandók s az állatok gyakori füröztetése nagyon ajánlatos általában a körmök tisztántartására nagy súlyt kell fektetni. Ha az eljárások daczára a husfal genyenedésnek indul, úgy annak utat kell nyitni s a körmöt a veszélyeztetett pontig levágni s karbolsavval (2%) jól kiöblögetni.

Ha netalán e betegség valahol kiüt, az ebben szenvedőket haladéktalanul el kell különíteni, mert elég a pusztá érintkezés, vagy ily állatok által használt állások, tárgyak igénybe vétele, hogy a tovább terjedésre alkalmat szolgáltatassanak.

* * *

— Szállítási kedvezmények. A Közgazdasági Értesítő 6. száma közli a mezőgazdasági termények szállításánál engedélyezett kedvezményeket, melyekből kiemeljük, hogy 1. Erdői csemeték, valamint gyümölcsfa csemeték a m. kir. államvasutakon tetszés szerinti mennyiség feladásánál gyorsárúként szállítva 50—800 km. átlag távolságnál 40·1%—46·5%-a díjelengedés; a fentiek legalább 5000 kg. feladásánál. 50—800 km. átlag távolságnál 69—73% a díjelengedés. Mindkét esetben a föltétel az, hogy a fuvarlevelen valamely kincstári erdőhivatal vagy állami intézet szerepeljen, mint feladó. 2. K o m l ó d u g v á n y o k, mint gyorsárú a m. kir. államvasutak összes vonalain; az osztrák áll. vasutakon, valamint az osztrák-magyar állam vasuton az esetben, ha a dugványok Csehországból vagy Württembergből jönnek s valamely erdőlyrészi állomásra vannak rendelve, a díjelengedés 50—800 km. átlag távolságnál 51·8%. 3. S a j t, Magyarországon készült, a m. kir. áll. vasutak összes vonalain, valamint az osztrák áll. vasut besztérczebányai s zolyom-véghleszalatnai vonalán is, ha a feladás meghalad 5000 kgmot; gyors és teherárúként szállítva a díjelengedés 50—800 km. átlag távolságnál 38·7—36·9%. 4. S z ö l ö v e s s z ö; ha a fuvarlevelen a kecskeméti áll. szőlőtelep, a székes-fehérvári, istván-teleki, farkasdi, szendrői, peéri és fehértemplomi állami amerikai szőlőtelepek akár mint feladó, akár mint czimzett szerepelnek, a díjelengedés 50—800 km. átlagtávolságnál 16·5—26·3%.

* * *

— Január havi meteorologiai észleletek. A kolozs-monostori állomás észleleteiből közöljük a január havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 764·5, legmagasabb január hó 2-án 776·8, legkisebb január hó 14-én 750·2 milliméter, középhőmérséklet C° — 4·2, legmagasabb jan. hó 31-

kén 7·2, legkisebb jan. hó 11-én — 14·0. A páryanomás átlaga 3·0 millimeter, a légnedvesség százalékának átlaga 83. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 15-ször, szél 78-szor, ugyanis északi szél 3-szor, északkeleti szél 4-szer, keleti szél 45-ször, délkeleti szél 4-szer, déli szél 3-szor, délnyugoti szél 2-szer, nyugoti szél 14-szer és északnyugoti szél 3-szor. A csapadékos napok száma tett 1-et, hó volt —, jég —, égháboru — napon, összesen 1·9 millimeter csapadék volt e hónapban, legtöbb 14-én, azaz 1·9 millimeter. —

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár febr. 5-én. Összes felhajtás 2124 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 23 db. bika, 735 db. ökör, 540 db. vágó tehén, 235 db. fejős tehén, 83 db. bival, 563 db. borju, 945 db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 80—190 frt, ökör páronként 180—390 frt, vágó tehén páronként 120—270 frt, fejős tehén darabonként 75—180 frt, bival páronként 170—240 frt, borju darabonként 6—30 frt, bárány páronként 5—10 forint juh páronként — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—54 frt, tehénhús 47—50 frt, borjuhús 70—80 frt, bivalhús 44—48 frt.

Pozsonyi marhavásár febr. 9-én. Összes felhajtás 1281 darab, és pedig 1047 darab magyar, 234 darab lengyel és — darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—65 frt, lengyel — frt, német 60—66½ frt, tehén 50—58 frt, bika 52—57 frt, bival 45—52½ frt. Lábán darabonként — frtot fizettek.

Bécsi marhavásár febr. 9-én. Összes felhajtás 1906 drb és pedig 684 drb. magyar, 501 drb. lengyel és 721 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 52—64½ frt, lengyel 52—60 frt, német 52—65 frt, tehén — frt, bika — frt, bival — frt. Lábán darabonként — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár február 6-án. (Az első magyar sertéshizlaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Az e heti üzlet a csekélyebb szükséglet folytán lanyha hangulattal záródott.

Heti átlagárak: magyar vál. árú 260—320 klgr. nehéz 46½—47 krral; 180—240 kilogr. nehezek 45½—46 kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 44½—45 kr, vidéki sertés 45—46 kr. Transitóban: szerbiai 42—46¼ kr., románia 44—47 kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 10045 darab, összes elhajtás 8654 drb.

Bécsi sertésvásár febr. 3-án. Összes felhajtás 6124 drb. és pedig 1474 drb. nehéz, 1930 drb. középnehéz és 2720 drb. süldő. Árak 100 kilonként: nehéz 41—43 frt, középnehéz 39—41 frt, süldő 32—40 frt; szalonna és zsír 47—52 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSPER FERENCZ
első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
és harang- és érezőntöde
ERDÉLYORSZÁGI FŐKÖZLEPE
Kolozsivárt.
Bel-Monostortutca 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetéknek káták s berendezésére.

(1.) Tetemesen leszállított egyári árak mellett. (6—52)

Gazdák figyelmébe!

Csicsóka Topinambour gumó, mint vetőmag bármely nagyobb mennyiségben kapható **Br. Bánffy Ádám ur** választói gazdaságában 3 frton metermázsája loco Válaszut vasuti állomás, 50 q. felüli megrendelésnél 10% engedmény; ugyszintén ott kapható **Sorghum halapense** vetőmag 3 frt 50 kron kilója.

Megrendeléseket elfogad **Magyari Károly** gazdatiszt, Válaszuton. (5.) (1—3.)

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

(6—52.) (3.) **Krocsák G. Emil,** e. ügyvezető.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár.		Gabona mérték	tisza buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhafűs
helye	napja								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Bécs	február	7 metermázsá	890	—	800	880	743	756	—	—	—	—
Budapest	február	7 " "	827	—	715	770	678	565	—	—	—	—
Balászfalva	január	22 hektoliter	500	400	350	—	200	350	280	—	300	40
Brassó	február	6 " "	560	360	365	360	220	270	310	180	250	40—44
Deés	február	3 " "	720	620	520	480	420	450	680	240	320	40
Gyula-Fehérvár	február	7 " "	540	425	375	—	260	400	350	135	260	46
Kézdi-Vásárhely	február	5 " "	530	440	360	340	220	400	400	100	300	40
Kolozsivár	február	5 " "	561	—	408	—	234	390	450	220	300	48
Maros-Vásárhely	január	22 metermázsá	650	525	525	525	460	450	250	100	300	42
Nagy-Szeben	február	6 hektoliter	530	410	360	—	230	370	200	140	325	44—46
Nagy-Várad	február	6 " "	528	430	350	348	246	370	300	150	380	48
Sepsi-Szent-György	február	9 " "	560	510	390	300	210	330	300	110	175	40
Szász-Régen	február	5 " "	462	342	370	—	185	425	300	200	230	40
Torda	február	7 " "	525	400	375	460	200	300	280	15	250	40